

1200

VII/2

RAZMENA KNJIŽEVNIKA SFRJ-SAD POSREĐSTVOM KOMISIJE
ZA RAZMENU U OBLASTI PROSVETE IZMEDJU SFRJ I SAD
/Kratka informacija/

Razmena književnika SFRJ-SAD posredstvom Komisije za razmenu u oblasti prosvete izmedju SFRJ i SAD /u daljem tekstu: Komisija/ počela je školske 1982/83. godine i uspešno se nastavlja do danas.

Formalni partneri u razmeni su Savez književnika Jugoslavije, koji, naravno, uključuje sva republička i pokrajinska udruženja ili društva književnika, na jugoslovenskoj strani, i odgovarajući partner na američkoj strani /Savet za međunarodnu razmenu naučnika, CIES, u Vašingtonu i njegov Odbor za književnost/

Program je počeo da se realizuje, kao što je već rečeno, školske 1982/83. godine razmenom pisama Komisije /od 19. marta 1982. godine/ i Saveza književnika Jugoslavije /od 22. marta odnosno 27. aprila 1982. godine/. Te, programske 1982. godine, Komisija je u svom Godišnjem programu predvidela 6 putnih stipendija za po 3 tromesečna boravka jugoslovenskih i američkih pisaca u SAD odnosno SFRJ. Sredstva za boravak pisaca u drugoj zemlji obezbedio je CIES /za Jugoslovane u SAD/ i naša Komisija u saradnji sa organizatorima književnih manifestacija u našoj zemlji na kojima su američki pisci učestvovali. Komisija je, naime, uspela da dobije krajem godine posebna sredstva za ovu namenu zahvaljujući i posebnom angažovanju stručne službe Komisije /više razgovora u američkim književnim, vladinim i nevladinim organizacijama koje su vodili zamenik izvršnog direktora Ivan Uadjanski i sekretar Saveza književnika Jugoslavije Vuk Krnjević 1981. godine, Ivan Uadjanski 1982. godine i izvršni direktor dr Gavro Altman 1983. godine/. Pitanje finansiranja ovog programa rešeno je u kasnijim godinama na taj način što se stipendije, po 3 godišnje za jugoslovenske i američke pisce, planiraju i realizuju kao pune stipendije.

Način izbora kandidata

a/ Jugosloveni

Jugoslovenske kandidate predlaže Savez književnika Jugoslavije, tri glavna i jednog do dva rezervna kandidata. Osnovni uslovi za kandidate su da su pisci, članovi jednog od r/p udruženja ili društava književnika, da dobro znaju engleski jezik /koji se proverava intervjuisanjem kandidata/, da podnesu odgovarajući broj radova ili delova radova /pesme, kratke priče, delovi romana, eseji, delovi teorijskih knjiga i dr./ na engleskom jeziku i da program boravka usklade sa mogućnostima programa razmene književnika.

Komisija intervjuše sve predložene kandidate, glavne i rezervne, i, po pravilu, prihvata glavne kandidate ukoliko ispu-

ne osnovne uslove.

Izabrani kandidati plasiraju se na najmanje jedan univerzitet u SAD za boravak do 3 meseca. Program uključuje boravak na univerzitetu, držanje predavanja, susrete i razgovore sa piscima, kritičarima, u izdavačkim kućama, zatim učestvovanje na književnim večerima, javnim diskusijama i drugo. U program se, najčešće, uključuju i jugoslovenska dk predstavništva odnosno KIC u Njujorku na, koliko je nama poznato, obostranu korist i zadovoljstvo.

Savez književnika Jugoslavije predlaže kandidate u saradnji sa r/p udruženjima i društvima i vodi brigu o ravnomernoj zastupljenosti svih jugoslovenskih književnika.

Stipendija uključuje put, boravak /2.000 dolara mesečno/ i dodatak za program /1.000 dolara jednokratno/, za 1985.

Po završetku stipendije stipendisti podnose izveštaj Savezu književnika Jugoslavije i Komisiji.

b/ Amerikanci

Američki kandidati konkurišu kod CIES-a, koji zadovoljavaju uslove na osnovu predloga njihovog Odbora za književnost dostavljaju se Komisiji, Komisija vrši izbor kandidata, na osnovu vrednosti pisca i programa koji je predložio odnosno realnih mogućnosti za plasman. Kandidati, po pravilu, učestvuju na jednoj ili više književnih manifestacija u našoj zemlji, borave na univerzitetima, ostvaruju kontakte sa jugoslovenskim piscima, kritičarima, izdavačima, posete najmanje dva do tri r/p udruženja ili društva književnika, učestvuju na književnim večerima, u diskusijama i dr.

Plasiranje američkih književnika vrši Komisija u tesnoj saradnji sa Savezom i r/p udruženjima i društvima književnika. Sve troškove puta i boravka pokriva Komisija odnosno stipendista iz svoje stipendije. Za 1985. godinu stipendija iznosi 83.000 dinara mesečno, dodatak od 10.000 dinara jednokratno za troškove programa, 8.500 dinara jednokratno za knjige i odgovarajući iznos dnevnica.

Po završetku stipendije stipendisti podnose izveštaj CIES-u i Komisiji.

Dosadašnji učesnici u programu

a/ Jugosloveni

1982/83. godina

1. Ivan Lalić, Udruženje književnika Srbije
2. Gordana Bošnjakovska, Društvo pisaca Makedonije
3. Vojislav Despotov, Društvo pisaca Vojvodine

1983/84. godina

1. Neda Miranda Blažević, Udruženje književnika Hrvatske
2. Drago Jančar, Udruženje književnika Slovenije
3. Slobodan Blagojević, Udruženje književnika Bosne i Hercegovine

1984/85. godina /realizacija je u toku/

1. Meto Jovanovski, Društvo pisaca Makedonije
2. Jovan Hristić, Udruženje književnika Srbije
3. Vitomir Lukić, Udruženje književnika Bosne i Hercegovine

1985/86. godina /realizacija u toku/

1. Gregor Strniša, Udruženje književnika Slovenije
2. Božica Jelusić, Udruženje književnika Hrvatske
3. Vladimir Popov, Društvo književnika Makedonije

b/ Amerikanci

1982/83. godina

1. Marvin Bell
2. Gregory Orr

1983/84. godina

1. Jonathan Penner
2. Diane Wakoski
3. Susan Ludvigson

1984/85. godina

1. Al Young
2. Mark Smith

1985/86. godina /realizacija u toku/

1. John Engels
2. Katha Pollitt
3. Richard Jackson

Pojedini od navedenih pisaca učestvovali su na književnim manifestacijama kao što su Stručke večeri poezije, Oktobarski susret pisaca, Zagrebački književni razgovori, Književni susret na Bledu, Sarajevski dani poezije, Ratkovićeve večeri poezije, Književna kolonija - Kanjiža i drugim, boravili su u svim republikama i pokrajinama, na više jugoslovenskih univerzitetu, držali ili učestvovali na književnim večerima, mnogina su objavljena dela u književnim publikacijama, bili prisutni u jugoslovenskim sredstvima informisanja i dr.

Na osnovu izveštaja Saveza književnika Jugoslavije, izveštaja američkog partnera, izveštaja i dobijenih mišljenja većine učesnika u dosadašnjoj saradnji ili organizatora književnih manifestacija u našoj zemlji, kao i na osnovu sopstvenog uvida može se reći da je ova saradnja uspešna i obostrano korisna.